

Oral Premedikasyon Olarak Verilen Flunitrazepam'ın Sedasyon ve Amnezik Etkisinin Yaşla İlgisi *

Gürayten ÖZYURT**
Gülşen KORFALI***
Deniz ÖZGÜN****

ÖZET

Premedikasyon amacı ile ameliyat olacak 40 hastaya ameliyattan 90 dakika önce 2 mg. flunitrazepam, oral yolla verilerek amnezi ve sedasyon üzerine etkisi incelendi.

Flunitrazepamın amnezik etkisi basit ve güvenilir visual bellek kartı ile ölçüldü, yaşın ilerlemesi ile amnezide artış bulundu.

Flunitrazepamın sedatif etkisi yeterli olmakla birlikte 70 yaşın üzerindeki hastalarla kooperasyon kurma gücünü nedeniyle dozunun azaltılmasının uygun olduğu kanısına varıldı.

Bu çalışmanın sonucu olarak flunitrazepamı oral premedikasyon için tavsiye edebiliriz. Hastanın ameliyat korkusunu azaltmakta yeterli amnezi sağlamakta, hastayı sakinleştirmektedir. Etkisi hızlıdır ve uzun sürelidir.

SUMMARY

The Effect of Oral Premedication with Flunitrazepam on Amnesia and Sedation and its Correlation with Age

Amnesic and sedative effects of flunitrazepam were studied on forty patients undergoing general anesthesia who were premedicated with flunitrazepam (2 mg.)

- * XVI. Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kongr., 1982, Bursa. Tebliğ edildi.
** Prof. Dr., Uludağ Üniv. Tıp Fak. Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi
*** Uzm. Dr., Uludağ Üniv. Tıp Fak. Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi
**** Dr., Uludağ Üniv. Tıp Fak. Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi

orally 90 minutes prior to surgery.

Amnesic effect of flunitrazepam was evaluated by using simple and reliable visual memory cards.

There was an increase in amnesia with increasing age.

The sedative effect of flunitrazepam is found to be sufficient however the patients at the age of 70 or more were difficult to cooperate. Therefore the dose of flunitrazepam should be decreased for older patients.

As a result of this study we recommend flunitrazepam for oral premedication because it has fast action and long duration, it reduces the patients apprehension, produces sufficient amnesia and makes the patient calm.

Ameliyat günü premedikasyon saatini bekleme hastada huzursuzluk yaratabilir. Erken yapıldığında ise hasta ameliyathaneye alınana kadar etkinliğini kaybedebilir veya geç yapıлып henüz etki etmemiş olabilir¹. Bu nedenle ilacın uzun etkili olması hastanın uzun süre korkudan ve stresten uzak kalmasını sağlar. Özellikle heyecanlı hastalar için pre-operatif dönemi hatırlamama oldukça önemlidir.

Biz flor ve nitro grubu içeren bir benzodiazepin türevi olan flunitrazepamın sedatif ve amnezik etkisinin yaşla ilgisini inceledik.

GEREÇ ve YÖNTEM

Ameliyat nedeni dışında herhangi bir patolojisi olmayan 18-70 yaş arasındaki 40 hastaya ameliyattan 1.5 saat önce 2 mg. flunitrazepam oral yolla verildi ve hastada sedatif etkisi gözlemlendi.

Hastalar I. Sakin,

II. Uykulu,

III. Zorla uyandırılabilir,

şeklinde değerlendirildi.

Hastaya bir bellek kartı gösterildi. 36 hastada genel anestezi % 2.5'lük tiyopental sodyum kg/4.5 mg., N₂O + O₂ 3/3 lt./dk ve % 0.8 halotan ile idame ettirildi. Kas gevşetici olarak 100 mg. Süksinilkolin ve 0.1 mg./kg. pankronyum verildi. 4 hastada 14 mg. Pantokain ile spinal anestezi uygulandı. Bir gece önce ve ameliyathanede preoperatif kan basıncı ve nabız kaydedildi. Her hasta 24 saat sonra aynı anestezi tarafından ziyaret edildi. Kendisine anterograd amnezi değerlendirilmesi için şu sorular soruldu.

1. Ameliyathaneye geldiğinizi hatırlıyormusunuz?

2. İv mayi takıldığınızı hatırlıyormusunuz?

3. Ameliyathaneden çıktığınızı hatırlıyormusunuz?

Kendisine ameliyathanede herhangi bir resim gösterilip gösterilmediği soruldu.

Daha sonra bunu tarif etmesi, hatırlamıyorsa 5 kart arasından tanınması istendi.

SONUÇLAR

Flunitrazepam'ın hastalarda sedasyon etkisinin yaş gruplarına göre değerlendirilmesini % olarak Tablo I'de görmekteyiz.

Çalışma grubumuzda aktif, heyecanlı ve etrafıyla ilgili hasta gözlemedik. 40

Tablo: I
Hastalardaki Sedasyonun Yaş Gruplarına Göre Sınıflandırılması (%)

	Yaş Grupları			
	< 40 n = 15	40-59 n = 15	60-69 n = 6	> 70 n = 4
Sakin	66.6	40	83.3	
Uykulu	26.6	40	16.7	25
Zorla uyandırılabilir	6.8	20	—	75

yaşın altındaki grubun büyük bir yüzdesi sakindi, yaş grubu ilerledikçe flunitrazepamın etkinliğinin arttığı gözlemlendi.

Tablo: II
Hastalardaki Anterograd Amnezinin Yaş Gruplarına Göre Sınıflandırılması (%)

	Yaş Grupları			
	< 40 n = 15	40-59 n = 15	60-69 n = 15	> 70 n = 4
Ameliyathaneye geldiğini hatırlamıyor	6.7	53.4	33.4	75
IV infüzyon takıldığını hatırlamıyor	20	80	50	100
Ameliyathaneden çıktığını hatırlamıyor	60	80	66.6	100
Resmi hatırlamıyor	20	53.4	50	100

TARTIŞMA

Premedikasyon verilen hastalar ameliyathaneye geldiklerinde heyecansız ve sakin olmaları yanında doktorla kooperasyon sağlamalarında, hasta fizyolojisi açısından sayısız yarar vardır.

Flunitrazepam'ın hızlı ve uzun etkili olması nedeniyle ilacın ameliyat sabahı erken verilmesi gerektiği Wickstrom tarafından 1974'de belirtilmiştir².

Sonuçlarımıza göre ilk üç grupta flunitrazepam'ın sedatif etkisini yeterli bulduk. Ancak 70 yaş grubundaki hastalarda, hastaların çoğunun zorla uyandırılabilir oluşu ilacın dozunu azaltmak gereğini ortaya çıkarmaktadır. Bu bulgu, J. Kanto ve arkadaşlarının çalışmalarını desteklemektedir³.

Dundee ve arkadaşları 1976'da, Kortilla ve arkadaşları ise 1978'de yaptıkları çalışmalarla Flunitrazepam'ın diazepamla oranla daha iyi ve uzun amnezik etkisi olduğunu yayımlamışlardır^{4,5}.

Herhangi bir ilacın bellek üzerine etkisini ölçerken hastanın psikik faktörlerinin işe karışmasıyla her zaman doğru sonuç alınmayabilir. Hastaya genel hatırlatma soruları sorulduğunda cerrahi olayın etkisi ile duygusal davranıp farklı cevaplandırılabilir. Çalışmamızda belleğin şiddetle uyarılması için renkli bellek kartı gösterildi. Böylece çok az kooperasyonla kuvvetli ve kolayca hatırlanabilecek uyaran verilmiş oldu ⁶.

K. Kortilla ve arkadaşları 1978'deki araştırmalarında flunitrazepamın yaşın ilerlemesi ile artan linear amnezik etki yaptığını bulmuşlardır ⁷. Çalışmamızda yaş ilerledikçe amnezik etkinin de arttığı görülmektedir. 70 yaşın üzerinde amnezinin % 100 olması bu grupta ilacın daha az dozda verilmesi düşüncemizi kuvvetlendirmektedir.

Enjeksiyon korkusu olmaması, hastaların ameliyathaneye sakin fakat koopere gelişleri, kusma ve bulantının görülmemesi, yeterli anterograd amnezi sağlayışı, oral flunitrazepamı diğer premedikasyon ilaçlarına oranla önermemizi sağlamaktadır.

KAYNAKLAR

1. LONG, D.H.: Lorazepam as night sedation and pre-medication a comparison with dichloralphenazone and papaverine, *Anaesthesia*, 32: 649, 1977.
2. WICKSTROM, G.: A double-blind study on Flunitrazepam (Ro 5-4200) and Mandrax, *Anaesthesist*, 23: 90, 1974.
3. KANTO, J., KANGAS, L., MANSIKKA, M.: Flunitrazepam versus placebo premedication for minor Surgery, *Acta. Anaesth.scand.*, 23: 561, 1979.
4. DUNDEE, J.W., GEORGE, K.A., VARDJAN, C.R., CLARKE, R.S.J., NAIR, S.K.G.: Anaesthesia and amnesia with Flunitrazepam, *Brit., J. Anesth*, 48: 266, 1976.
5. KORTILLA, K., LINNOILA, J.M.: Amnesic action of and skills related to driving after intravenous Flunitrazepam, *Acta. Anaesth. scand*, 20: 166, 1976.
6. HEISTERHAMP, D.V., COHEN, P.J.: The effect of intravenous premedication with lorazepam Pentobarbitone or Diazepam on recall, *Brit., J., Anaesth*, 47: 79, 1975.
7. KORTILLA, K., SAANIVAORA, L., TARKKANEN, J., HIMBERG, J.J., MYTONEN, M.: Effect of age on amnesia and sedation induced by Flunitrazepam during local anaesthesia for bronchoscopy, *Brit., J., Anaesth*, 50: 1211, 1978.